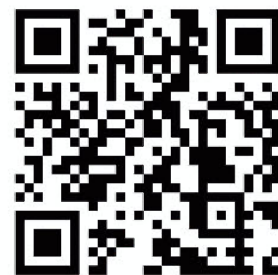

CZAS muzeum

Nr 1/2023

Nakład: 500 egz.

BĘDZIE NOWA SIEDZIBA MUZEUM!

10 marca 2023 roku miało miejsce ogłoszenie wyników konkursu na koncepcję architektoniczno-urbanistyczną nowej siedziby Muzeum Okręgowego w Lesznie. Konkurs ogłoszony we wrześniu 2022 roku spotkał się z olbrzymim zainteresowaniem. Ostatecznie wpłynęło aż 79 prac, przygotowanych przez zespoły architektów z całej Polski, a także z Niemiec, Szwajcarii i Węgier. Po dogłębnych analizach prac sąd konkursowy pod kierownictwem Kazimierza Łataka – sędziego konkursowego z krakowskiego oddziału Stowarzyszenia Architektów RP – jednogłośnie wskazał zwycięską pracę autorstwa zespołu poznańskich architektów „Studio Li-siak sp. z o.o.”

Oddajmy głos sądowi konkursowemu:

„Praca w najlepszy sposób odpowiada na potrzeby Muzeum realizującego misję ekspozycji zbiorów, edukacji oraz konserwacji i archiwizacji. Projekt w ważony sposób zabezpiecza oraz eksponuje najważ-

niejsze wartości zabytkowe budynku Starej Octowni. Zadaszony dziedziniec prawidłowo łączy funkcje edukacji, gastronomii, konferencji oraz reprezentacyjnego wejścia na wystawy, tworząc nowe miejsce publiczne w Lesznie. Zaproponowany nowy obiekt szanuje hierarchię zabudowy kwartałowej będąc jednocześnie tłem dla historycznego budynku. Układ zaprojektowanych sal ekspozycyjnych oparty na centralnych schodach pozwala rozwijać różne ścieżki zwiedzania zapewniając jednocześnie odpowiednią kontrolę dostępu i bezpieczeństwa zbiorów. Rozwiązanie to umożliwi także zmianę części ekspozycji bez zamykania całej wystawy oraz wygodny transport eksponatów do pracowni konserwatorskich. Autorzy w bezpretensjonalny sposób rozwijają wątek ceramiki we współczesnej architekturze. Praca konkursowa w syntetyczny sposób przekonuje co do prawidłowości przyjętych rozwiązań we wszystkich strategicznych dla realizacji Muzeum obszarach. Sąd Konkursowy zgodnie docenił powściągliwość oraz racjonalność

rozwiązań, które we właściwy sposób odpowiadają na potrzeby niespokojnych współczesnych czasów”.

Na podstawie zwycięskiej pracy powstanie właściwy projekt. Po spełnieniu wszystkich wymaganych prawem procedur będzie można przystąpić do robót budowlanych. Za kilka lat zaprosimy Państwa do nowego – nowoczesnego muzeum. Nasze zbiory i nasi Goście na nie zasługują!

DR KAMILA SZYMAŃSKA, DYREKTOR

Ilustracja: wizualizacja przyszłej siedziby Muzeum - fragment zwycięskiej koncepcji.

Muzeum Okręgowe w Lesznie gromadzi informacje i przedmioty związane z rodziną Góreckich i dawną octownią. Prosimy o kontakt z Działem Zbiorów: tel. 65 529 61 43 w. 25; e-mail: artur.michalak@muzeum.leszno.pl

SYNAGOGA W LESZNIE

Leszczyńska synagoga uważana jest za jedną z największych i najstarszych w Wielkopolsce. Wzniesiono ją około 1626 roku. Pierwszy budynek – zapewne drewniany – spłonął w wielkim pożarze miasta w 1656 roku. W XVIII wieku, w związku z kolejnymi pożarami, synagogę odbudowywano jeszcze trzykrotnie.

W 1903 roku gmina żydowska zleciła wykonanie nowego projektu bożnicy. Prace prowadzono w latach 1904–1905, a ich efektem było dobudowanie nowej, wschodniej części z wysoką wieżą. Zmianie uległ także wewnętrzny układ synagogi. Wprowadzono jednopoziomową emporę dla kobiet – obiegającą wszystkie ściany poza wschodnią, zajęta przez arkadę łączącą korpus z wieżą. Przy wschodniej ścianie umieszczono podwyższoną bimę – mównicę, za którą znajdowała się szafa ołtarzowa. Wyżej mieścił się chór muzyczny. Przebudowa synagogi kosztowała 125.000 marek. Wyposażono ją w nowe klatki schodowe, centralne ogrzewanie, wentylację z ozdobnymi wywietrznikami, nowoczesne organy świdnickiej firmy Schlag & Söhne i w amfiteatralnie ustawione siedziska na emporach dla kobiet. Ściany i arkadę ozdobiono dekoracją roślinną. Monumentalna wieża, ujęta dwoma niższymi aneksami, została wewnątrz podzielona żelbetowymi stropami na trzy kondygnacje. Urządzono w niej pokój dla rabinów i tak zwaną synagogę tygodniową. Na szczycie ośmiopłóciowego hełmu umieszczono kulę i gwiazdę Dawida.

Budynek służył żydowskiej społeczności do 1939 roku. Przy stale zmniejszającej się liczbie żydowskich mieszkańców nabożeństwa organizowano tylko z okazji ważnych uroczystości i świąt religijnych. W 1938 roku gmina zdecydowała o sprzedaży organów. Instrument odkupiła parafia rzymskokatolicka w Zdołbunowie na Wołyniu.

W okresie II wojny światowej, ale także po jej zakończeniu, budynek wykorzystywano jako magazyn. Przez szereg lat czynna była tam również łaźnia miejska. W 1956 roku podjęto decyzję o wyburzeniu górnej partii wieży. W latach następnych salę główną, na wysokości empor, przykryto żelbetowym stropem. W 1991 roku synagoga została wpisana do rejestru zabytków, a w 1993 roku przekazano ją Muzeum Okręgowemu w Lesznie, z przeznaczeniem na magazyny zbiorów i sale ekspozycyjne. Uroczyste otwarcie nowej siedziby nastąpiło w 2006 roku.

W 2022 roku Muzeum zrealizowało projekt „Synagoga opowiada”, służący popularyzacji kultury żydowskiej. Przygotowano cykl warsztatów, wykładów, konkursów, seansów filmowych i spacerów.

DARIUSZ CZWOJDRAK, DZIAŁ ZBIORÓW – PRACOWNIA HISTORYCZNA

Lissa - Synagoge

Ilustracja: Synagoga w Lesznie, widok ogólny, pocztówka, 1919; nr inw. MLH 4257

LICYTACJA ZEGARÓW W LESZNIE W 1857 ROKU

Ponad 160 lat temu w Lesznie, kiedy sklepy, które znamy z dzisiejszych czasów, jeszcze nie były tak popularne, w dalszym ciągu istotną częścią handlu była sprzedaż towarów prosto od wytwórców. Najpopularniejszym miejscem do spotkań kupców był plac targowy lub gospoda, miejsce na tyle popularne i powszechnie znane oraz uczęszczane, aby urządzić w nim licytację. O tej nietypowej formie handlu zegarami dowiadujemy się z ogłoszenia umieszczonego w lokalnym tygodniku „Fraustädter Kreis-Blatt – Wschowski Tygodnik Powiatowy” z 1857 roku. W numerze 45 z 10.11.1857 roku opisano to wydarzenie. Czasopismo w tym czasie drukowane w dwu językach: polskim i niemieckim, by dotrzeć do mieszkańców powiatu posługujących się obydwoma językami.

Sprzedawca oferujący mieszkańcom Leszna swoje zegary przebył z daleka, bowiem Schwarzwald – w artykule nazwę przetłumaczono na język polski (czarny Las) – położony jest w południowo-zachodnich Niemczech na terenie dzisiejszego landu Badenia – Wirtembergia, tuż przy granicy z Szwajcarią i Francją. Region ten słynął z produkcji zegarów ściennych, szczególnie tych z kukułką.

Nie istnieje już gospoda „Pod błękitnym lwem”, w której licytowano zegary. Budynek, w którym się znajdowała pokazujemy na ilustracji – pocztówce z naszych zbiorów. Dom ten znajdował się przy dawnej Schwetzkauerstrasse 497, późniejszej Kaiser Wilhelmstrasse 11 i obecnej ulicy Słowiańskiej 14 i należał do Bertholda Glabischa (1827–1897), leszczynianina, wywodzącego się z rodziny browarników. Lokalizacja w centralnym miejscu miasta gwarantowała zainteresowanie klientów. Kamienica wzniesiona została w XVIII wieku w stylu barokowym i była jedną z ciekawszych w ówczesnym mieście. Około 1837 roku uległa przebudowie, w wyniku której wzniesiono ponad dach szczytową nadbudówkę. W wyniku regulacji ulicy, w 1911 roku wydano zgodę na jej rozbiórkę.

Czytając zamieszczony poniżej tekst ogłoszenia warto zwrócić uwagę na pismo, którą podajemy w oryginale, a która różni się od współczesnej.

Licytacja zegarów w Lesznie

W przyszłym poniedziałku dnia 16. Listopada r. b. przedpołudniem o godzinie 9 będą w domu Pana Glabischa „pod niebieskim lwem” (zum blauen Löwen) kilku z nowe, odciągnięte zaraz chodne zegary pojedyncze publicznie drogą licytacyjną sprzedawane, jako to: 8 dni chodzące zegary ściennie, na dzwon albo na pió-

ro bijąc. te same z mósieżnemi łańcuszkami i skazówką daty, które pod puzderko zdatne, takie same, ciwierc i godziny na więcy różnych piórach lub dzwonach bijąc, zegary ściennie z mósieżnemi łańcuszkami i budzieielkiem, na pióro albo dzwonek bijąc, zegary z ramami bez wagów (z przęzystością) chodząc. takie same z mósieżnemi łańcuszkami, na piórka bijąc. małe zegarki ściennie z bronsowanemi, albo leko pozłocanemi tarczami porcellanowemi, z byjadłem i budzieielkiem. wielki zegary ramowe, bez albo z wagami chodzące, zdatne do kramów, fabryków lub lokalów gospodarczych. Wszystkie zegary są najlepszego gatunku, w stali i mósieży robione, i mają, gdyby tylko najniższa cena fabryczna się usięgnęła, przysądzone bydź.

Jakób Szuster, Fabrykant zegarów z czarnego Lasu.

„Fraustädter Kreisblatt – Wschowski Tygodnik Powiatowy”, 10.11.1857 r., nr 45, s. 360.

ARTUR MICHALAK, DZIAŁ ZBIORÓW – PRACOWNIA HISTORYCZNA

Ilustracja:

Leszno – kamienica pod błękitnym lwem, pocztówka, przed 1911 r., nr inw. MLH 2145

Aus der Biedermeierzeit. Kaiser Wilhelmstr. 11, Der blaue Löwe 1837.

NA STYKU ŚWIATÓW

Leszno przez stulecia pozostawało miejscem spotkań, dyskusji i przenikania się różnych kultur, wyznań i narodowości. Było ważnym ośrodkiem wymiany gospodarczej i intelektualnej, centrum produkcyjnym, edukacyjnym, wydawniczym i religijnym. Miastem, z którym związane były różne rody Leszczyńskich i Sułkowskich. To właśnie tutaj rozwinęła się nowoczesna myśl pedagogiczna i produkcja manufakturowa. W XIX wieku w Lesznie narodził się film – nośnik kultury masowej.

W grudniu 2021 roku w muzeum otwarta została stała wystawa poświęcona dzieciom miasta. Nosi tytuł: „Na styku światów. Historia Leszna od XVI do XX wieku”. Zabytki zaprezentowano w gmachu dawnej synagogi, w historycznej przestrzeni, przywołującej wspomnienie wielowyznaniowego miasta.

Ekspozycja stanowi nawiązanie do wielokulturowych tradycji Leszna, łączących w sobie różne narracje: polską, czeską, śląską, niemiecką, żydowską i szerzej europejską (w Lesznie osiedlali się także Szkoci, Węgrzy, Francuzi i Włosi). Ponadto katolicką i protestancką (bracia czescy, luteranie, ewangelicy reformowani), szlachecką i mieszczańską. Zachowane w zbiorach Muzeum Okręgowego w Lesznie dokumenty i pamiątki – stanowiące materialne dziedzictwo pozostawione przez dawnych mieszkańców – świadczą o bogactwie i różnorodności dziejów miasta, ukazując je w perspektywie losów całej Rzeczypospolitej, Europy i świata. Łączą cechy sarmackie z ogólnoeuropejskimi, etos mieszczańskich rzemieślników z mecenatem szlacheckich właścicieli, konfesyjne i narodowe interesy poszczególnych grup obywateli z troską o wspólne dobro – ich małą ojczyznę.

Leszno, znane w przeszłości jako „Wielkopolskie Ateny”, przyciągało uczonych, artystów, filozofów i duchowych przywódców. Leszczyńskie gimnazjum było jednym z najważniejszych ośrodków naukowych w Rzeczypospolitej, a z miejscowych pras drukarskich schodziły opracowania naukowe i religijne wydawane w różnych językach. Działające w mieście cechy rzemieślnicze cieszyły się przywilejami i powszechnym uznaniem za najwyższej jakości produkty. Kontakty handlowe sięgały Wschodniej i Zachodniej Europy, Azji i Bliskiego Wschodu.

Wystawie towarzyszy bogato ilustrowany przewodnik po zbiorach. Wiele miejsca poświęcono w nim opisowi dziejów miasta. Zawarto informacje o najcenniejszych eksponatach, losach dawnych mieszkańców, historii grodu i jego właścicieli, a także związkach Leszna z europejskimi centrami nauki, kultury i polityki.

DARIUSZ CZWOJDRAK, DZIAŁ ZBIORÓW – PRACOWNIA HISTORYCZNA

Sala ekspozycyjna – widok ogólny, 2021, fotografia Tomasz Sikorski

URODZINY

w Muzeum

Królewskie urodziny 7 - 10 lat

Zapewniamy:

- animacje edukacyjne
- warsztaty plastyczne
- opieka doświadczonego edukatora
- wydruk zaproszeń
- niespodzianka dla solenizanta

Czas trwania: 2h
Koszt: 300 zł
dawna synagoga,
ul. G. Narutowicza 31

Kontakt:
edukacja@muzeum.leszno.pl
65 529 61 40 w. 27

www.muzeum.leszno.pl

WŁODZIMIERZ TETMAJER

Rok 2023 ogłoszony został przez Senat RP Rokiem Włodzimierza Tetmajera (1862–1923). Nasze muzeum jest jednym z partnerów tego wydarzenia, świętowanego zwłaszcza w Krakowie i w Małopolsce.

Włodzimierz Tetmajer – artysta malarz, poeta, działacz społeczny i patriotyczny ma w zbiorach Muzeum Okręgowego w Lesznie znaczną reprezentację swych prac i ważne miejsce w kolekcji malarstwa Młodej Polski. Bogaty zbiór rysunków i szkiców malarskich oraz obrazów Tetmajera urzeka i zachwycą mistrzostwem technicznym oraz błyskotliwością i pozorną łatwością wykonania.

Niewielu dałoby się wymienić malarzy okresu modernizmu, w których twórczości nie pojawiłby się temat ludowy. Wśród artystów krakowskich niewątpliwie pierwsze miejsce należy się Włodzimierzowi Tetmajerowi, który swój związek z ludem manifestował zarówno na płaszczyźnie artystycznej, jak i osobistej i politycznej. Jego stosunek do wsi był nie tylko młodopolską chłopomanią, lecz opierał się na znacznie głębszych przesłankach. Ślub malarza z córką bronowickiego chłopca, Hanną Mikołajczykówną stał się w 1890 roku sensacją towarzyską i obyczajową Krakowa i zapoczątkował niejako „serię” artystyczno-chłopskich małżeństw (Stanisław Wyspiański, Lucjan Rydel). Twórczość artystyczna Tetmajera reprezentowała bardzo szeroką skalę tematów i gatunków – od malarstwa olejnego o tematyce rodzajowej, pejzażowej i historycznej aż po religijne polichromie.

Jego malarstwo było wyrazem chłopomanii ale i szczerego przywiązania do wsi, dyktowanego romantyczną ideą i fantazją szlachecką. Postrzegał wieś jako źródło polskości i ostoję podstawowych wartości. Tetmajer malował z upodobaniem wiejskie obrzędy i prace w polu, ocienione sady i chałupy

py kryte strzechą, złote łąny, kolorowe ogrody.

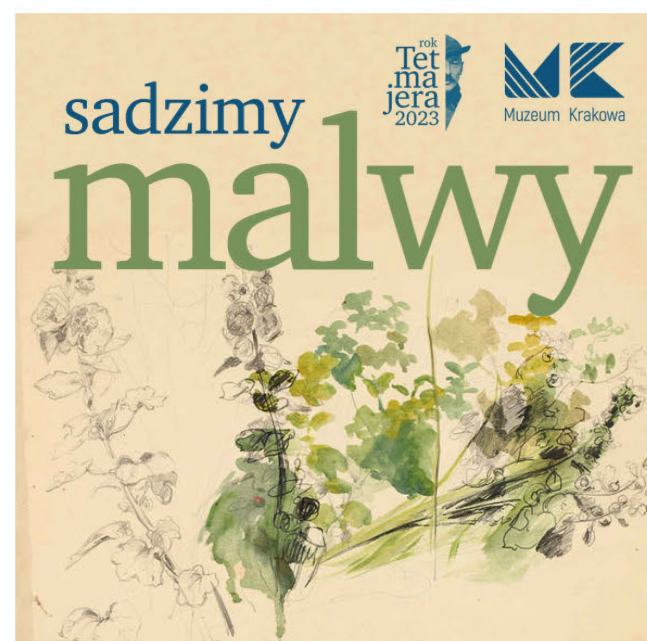
Bronowice stały się na przełomie wieków XIX i XX kolonią polskich malarzy, artystów i krakowskich intelektualistów. Sam Tetmajer poświęcił Bronowicom i jego mieszkańcom większość swoich obrazów. Utrwaleniu urody bronowickiego krajobrazu i związanego z nim stroju ludowego sprzyjały środki formalne stosowane przez artystę. Jaskrawa paleta barw, ostre kontrasty światła i cienia, szerokie pociągnięcia pędzla sprawiły, że szczególnie strój ludowy (a zwłaszcza w licznych portretach żony) stanowi ważny element kolorystyczny i kompozycyjny. Nie jest traktowany w sposób drobiazgowo-etnograficzny, lecz jako malarska kompozycja wzorów i kolorów.

Współcześnie Tetmajer jawi się nam jako wybitny przykład malarza epoki Młodej Polski, który swój niewątpliwie talent i osiągnięcia artystyczne poświęcił walce o odrodzenie polskiej indywidualności narodowej uważając, iż ludowość i apoteoza polskiego chłopca stanowiąc mają instrument realizacji tych celów.

W roku 2023 planowanych jest szereg działań promujących sylwetkę Włodzimierza Tetmajera. Ogłoszony został konkurs „Żywe obrazy Tetmajera”. W Muzeum w Krakowie przygotowywana jest wystawa monograficzna poświęcona artyście. W Muzeum Okręgowym w Lesznie z kolei, podczas Nocy Muzeów 13 maja 2023, obrazy malarza zaprezentowane zostaną podczas specjalnego pokazu.

GRAŻYNA MICHAŁAK, DZIAŁ ZBIORÓW
– PRACOWNIA HISTORII SZTUKI

Ilustracja:
Włodzimierz Tetmajer, Noc Świętojańska, 1904,
nr inv. MLS 1476

JAN JONSTON

Jan Jonston urodził się w 1603 roku w Szamotułach, jako syn Szymona Jonstona, Szkota, który pod koniec XVI wieku osiedlił się w Polsce i Anny Becker, mieszkanki szamotulskiej. Edukację odebrał w Ostrorogu, Bytomiu Odrzańskim, Toruniu i na uniwersytecie w St. Andrews w Szkocji. Po powrocie do Polski zamieszkał w Lesznie, gdzie objął posadę nauczyciela domowego młodzieży. W 1631 roku rozpoczął pracę jako wychowawca i nauczyciel Bogusława Leszczyńskiego, syna Rafała – ówczesnego właściciela Leszna. W czasie wieloletnich podróży edukacyjnych po Europie, które odbywał ze swoimi podopiecznymi, nie zaniedbywał własnej edukacji i w 1634 roku uzyskał tytuł doktora medycyny na uniwersytecie w Lejdzie. Pozwoliło mu to na objęcie posady nadwornego medyka na dworze Bogusława Leszczyńskiego, a także na praktykę medyczną lekarza miejskiego w Lesznie.

Zdopingowany przez Jana Amosa Komeńskiego podjął się opracowania podręczników dla leszczyńskiego gimnazjum. I właśnie tworzenie podręczników oraz kompendiów wiedzy stało się misją Jonstona. W Lesznie powstało jego największe dzieło z zakresu nauk przyrodniczych – *Historiae naturalis* (*Historia naturalna, czyli świat przyrody*). Dzieło wydane zostało po raz pierwszy w latach 1650–1653 we Frankfurcie nad Menem. W tym znamienym opus magnum Jonston zgromadził i usystematyzował wiadomości zebrane z publikacji przyrodniczych starożytnych i współczesnych mu autorów oraz własnymi obserwacjami. Ogromną zaletą dzieła, która przysporzyła mu popularności, stały się miedzioryty z wizerunkami ponad 2500 stworzeń zamieszczone na 260 tablicach. *Historiae naturalis* wyróżniała się zwięzłością i przejrzystością tekstu, co sprawiało, że była dziełem o wybitnych walorach dydaktycznych kilkakrotnie wznawianym w XVII i XVIII wieku.

Po spaleniu Leszna w czasie potopu szwedzkiego Jonston opuścił granice Rzeczypospolitej. Osiedlił się na Śląsku w miejscowości Składowice koło Lubina leżącej w granicach ówczesnego księstwa legnickiego. Nadal pisał podręczniki i kompendia z dziedziny przyrody, medycyny i historii. Tam też zmarł w 1657 roku. Kilka miesięcy po śmierci ciało Jonstona, zgodnie z jego wolą, zostało przywiezione do Leszna i pochowane na miejscowym cmentarzu kalwińskim. Obecnie na terenie dawnej nekropolii znajduje się Park im. Jana Jonstona z jedynym wolno stojącym pomnikiem Jonstona w Europie.

W zbiorach Biblioteki Muzeum Okręgowego w Lesznie znajduje się pięć dzieł autorstwa Jana Jonstona:

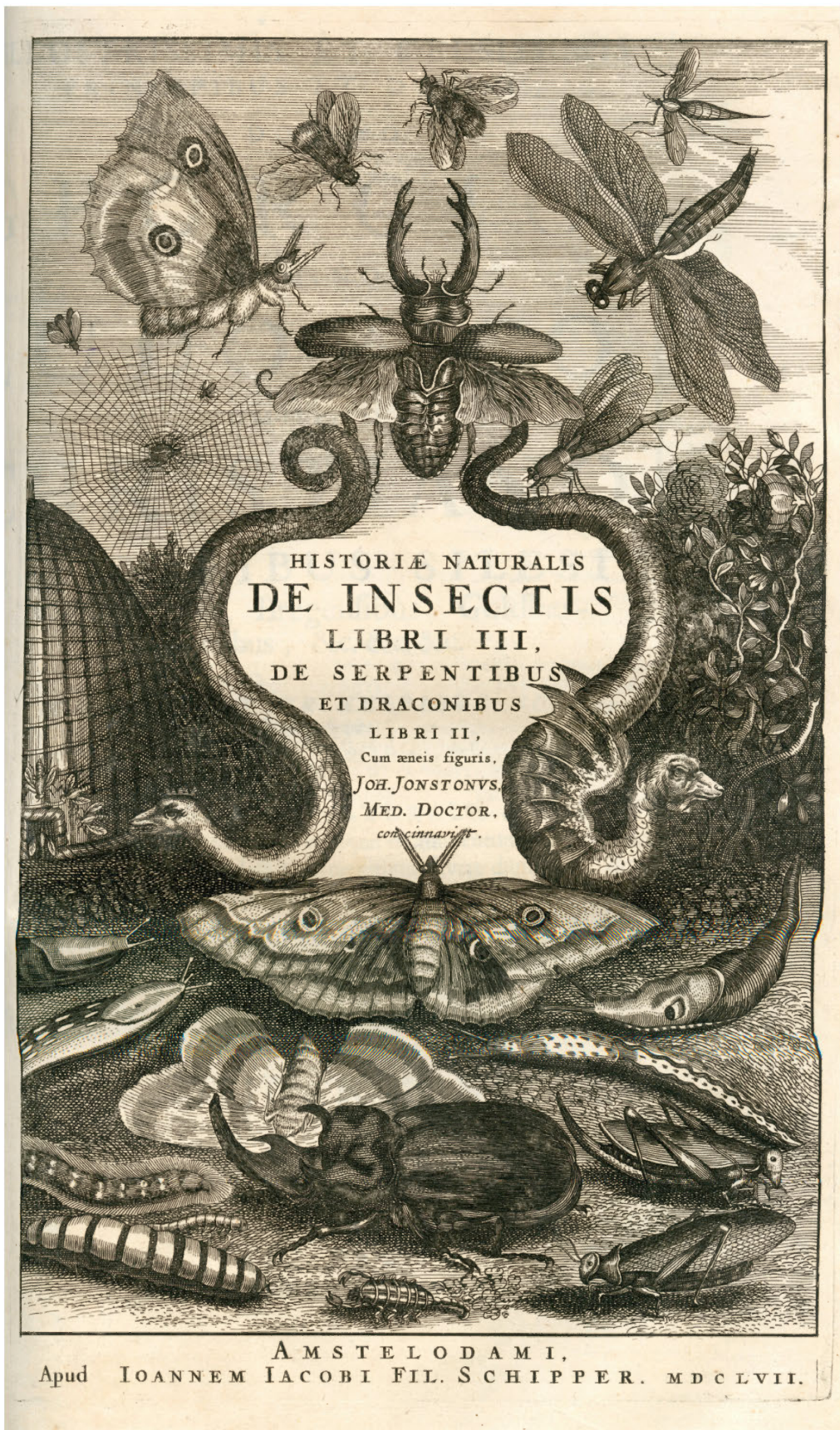
- *Historiae naturalis Libri I-VI*, Amsterdam 1657
 - *Horae subcisivae...*, Leszno 1639
 - *Naturae constantia...*, Amsterdam 1634
 - *Syntagma universale medicinae practicae...*, Wrocław 1673
 - *Thaumatographia naturalis...*, Amsterdam 1665
- oraz publikacje współczesne mu poświęcone.

MAŁGORZATA PIETRZAK, DZIAŁ ZBIORÓW – BIBLIOTEKA

Ilustracje:

Portret Jana Jonstona, Christian Romsted miedzioryt, 1673, nr inw. MLS 1565

Karta tytułowa, Jan Jonston *Historiae naturalis de insectis Libri III*, Amsterdam 1657, nr inw. S.123

ZAPOWIEDZI

150 ROCZNICA URODZIN SŁYNNEGO RABINA

30 maja leszczyńskim w Ratuszu odbędzie się konferencja popularnonaukowa z okazji 150-tej rocznicy urodzin Leo Baecka w Lesznie.

Wydarzenie rozpocznie wykład inauguracyjny prof. Michaela A. Meyera (twórcy ostatniej monografii o Leo Baecku wydanej przez Uniwersytet Pensylwanii). Dodatkowo wystąpią Dariusz Czwojdrak i Adrian Gendera z Muzeum Okręgowego w Lesznie, dr Maciej Borkowski oraz Janusz Oszytko z Instytutu Pamięci Narodowej z Opola oraz prof. Miriam Rürup z Moses Mendelssohn Zentrum für europäisch-jüdische Studien z Poczdamu. Konferencję moderować będzie prof. Rafał Witkowski z Uniwersyteku im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Zapraszamy do udziału. Liczba miejsc ograniczona – prosimy o zapisy do 23 maja br. pod adresem: patrycja.paprota@muzeum.leszno.pl

Z okazji rocznicy urodzin pod koniec maja przed dawną synagogą – siedzibą muzeum – stanie również wystawa plenerowa poświęcona życiu i spuściznie Leo Baecka, którą będzie można oglądać przez kilka kolejnych tygodni.

PATRYCJA PAPROTA,
DZIAŁ EDUKACJI I MARKETINGU

ENCYKLOPEDIA JANA JONSTONA

W ramach tegorocznej edycji programu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Edukacja kulturalna” zaplanowaliśmy projekt pt. „Encyklopedia Jana Jonstona - porządkowanie świata”. Projekt

będzie częścią obchodów Roku Jana Jonstona w Lesznie. Do współpracy zaprosiliśmy mieszkańców Leszna, Szamotuł, Cerekwicy, Lubina i Bytomia Odrzańskiego – miejscowości związanych z Jonstonem. Istotnym elementem zadania będzie aktywizacja mieszkańców do poznania wspólnej historii i budowanie wzajemnych relacji przy kreatywnych zadaniach. Zorganizujemy wykłady, artystyczne warsztaty, wystawę planszową i wirtualną, konkurs, grę miejską oraz wycieczki, które wzbogacą wiedzę o Jonstonie, życiu naukowym w Lesznie i Europie w XVII wieku i sposobie na poznanie świata poprzez podróże. Wraz z uczniami wspólnie opracujemy encyklopedii o życiu i dziele Jonstona. Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury – państwowego funduszu celowego.

MARTA MAŁKUS,
DZIAŁ EDUKACJI I MARKETINGU

ZNAMY SIĘ 1058 LAT?

Cóż to za znajomość, która trwa ponad tysiąclecie? Trochę czasu można by spekulować, o kogo chodzi. Uchylimy rąbka tajemnicy. Wczesną jesienią 2023 roku w leszczyńskim plenerze będzie można zobaczyć – wystawę planszową na temat dziejów relacji polsko-czeskich [czechosłowackich] w Lesznie na przestrzeni ostatnich 1058 lat. Nieustannie nurtuje nas, muzealników, wiele pytań o życie ludzi z terenu dzisiejszego Leszna i okolicy oraz późniejszego miasta. Pytania te, to taka nasza zawodowa tajemnica,

ca, tworzą nasze wystawy. Tym razem przyświecały nam zagadnienia narodowościowe. W historii często kierujemy wzrok na zachodnich i wschodnich sąsiadów Polski, ich wpływ na naszą historię, obecność w kulturze. Niezmiernie ciekawi są również Żydzi, z ich bogatą obrzędowością i religijną odmiennością. Tym razem nie o nich będzie wystawa. Ważni dla dziejów Polski, w tym obszaru obecnego Leszna i okolicy, byli również sąsiedzi z południa. Tak, Cześci! Od nich rozpoczęło się chrześcijaństwo w Polsce, ówczesnym władztwie Mieszka I. Czy już wtedy stąpali po leśnych ścieżkach i polach obszaru dzisiejszego Leszna lub przyległości? Czy bywali w „grodzie Leszczyńskich” po niesympatycznej, delikatnie mówiąc, interwencji wojsk Układu Warszawskiego w Czechosłowacji w 1968 roku?

Ciekawość nasuwa nam na myśl pytania o kształt i jakość tak długiego sąsiedztwa, zwłaszcza w kontekście regionalnym. Zdradzimy teraz nieco więcej. Wzajemne relacje wiodły różnymi meandrami historii. Raz fala historii przybliżała się do brzegu przyjaźni i nawadniała urodzajną glebę powiązań międzyludzkich, handlu i nauki. Innym razem płynęła wartkim strumieniem pośród kamieni i kłód, tocząc dziejową pianę. Nurt podsycała polityka. Niełatwe, jak już zdradziliśmy, dzieje relacji polsko-czeskich [czechosłowackich] przedstawimy w ujęciu regionalnym za pomocą rycin, malarstwa, fotografii, map, pieczęci, druków i tekstu z ich objaśnieniami. Zapowiada się ciekawie? Budźcie trpěliví, brzy to přijde.

ADRIAN GENDERA, DZIAŁ ZBIORÓW
– PRACOWNIA HISTORYCZNA

KSIAŻKI, POCZTÓWKI, GADŻETY, PUZZLE,
MEMORY, BRELOCZKI, MAGNESY, TORBY

**MUZEUM PEŁNE
PAMIĄTEK
SKLEP PEŁEN
KULTURY**

ODWIEDŹ NAS:
MUZEUM OKRĘGOWE W LESZNIE, UL. G. NARUTOWICZA 31
WWW.MUZEUM.LESZNO.PL

**PRACOWNIA
KONSERWACJI
ZABYTKÓW**

**DZIAŁA
OD 1976**

**MUZEUM
OKRĘGOWE
W LESZNIE**
UL. GABRIELA NARUTOWICZA 31
TEL. 65 529 61 43 W. 29
KONSERWACJA@MUZEUM.LESZNO.PL

**KONSERWACJA
MALARSTWA
SZTALUGOWEGO**

**KONSERWACJA RZEŹBY
POLICHROMOWANEJ**

**OPINIE
KONSERWATORSKIE**

**W TROSCE O
PRZYSZŁOŚĆ
PROFESJONALIZM
DOŚWIADCZENIE
RZETELNOŚĆ**

**MUZEUM
OKRĘGOWE
w Lesznie**

WIELKOPOLSKA

**INSTYTUCJA KULTURY
SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO**

MUZEUM DOSTĘPNE DLA WSZYSTKICH

W Muzeum Okręgowym w Lesznie realizujemy idee dostępności dla wszystkich. Staramy się niwelować bariery w dostępie do kultury i budować przystępną w odbiorze ofertę. Siedziba Muzeum przy ulicy Gabriela Narutowicza 31, w której prezentowane są wystawy, posiada liczne udogodnienia dla osób z niepełnosprawnością ruchową. Pracownicy są szkoleni, aby zapewnić profesjonalną obsługę gościom ze szczególnymi potrzebami. Dbamy, aby udostępniane treści były czytelne dla różnych grup odbiorców.

Nasz projekt „Na styku światów”, który uzyskał dofinansowanie Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w 2022 roku, pozwolił na podjęcie wielu działań w tym zakresie. Zadanie polegało na ułatwieniu dostępu do zbiorów osobom z różnorodnymi potrzebami. W tym celu opracowano ofertę edukacyjną dla osób niewidzących i niedowidzących, G/głuchych i niedosłyszących, osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz seniorów. Przygotowane zostały warsztaty z wykorzystaniem udogodnień ułatwiających zwiedzanie wystawy stałej „Na styku światów. Dzieje Leszna od XVI do XX wieku”. Dla wybranych eksponatów stworzono tyflografiki, czyli rysunki wypukłe dostępne dotykowo, a także audiodeskrypcje, czyli nagrane narracje opisujące muzealia dla tych, którzy nie mogą ich zobaczyć. Opracowane zostały łatwe teksty, czyli krótkie i przystępne opisy wybranych obiektów. Powstały nagrania z tłumaczeniem na Polski Język Migowy. Przygotowaliśmy też karty pracy dedykowane seniorom. Spotkania pozwoliły uczestnikom poznać wygląd oraz historię muzealiów i dowiedzieć się więcej o wystawie. Uczestnicy odkrywali światy swoje i innych, zastanawiając się co je łączy.

W warsztatach wzięło udział około 400 osób. Przeprowadzone zostało szkolenie dla pracowników Muzeum w celu podniesienia kompetencji udostępniania dóbr kultury. Promowaliśmy też dobre praktyki dostępności wśród instytucji kultury – zaprzyjaźnionych muzeów z naszego regionu. Z efektami projektu można zapoznać się na wystawie, a także stronie internetowej: nastykuswiatow.pl.

Podjęliśmy kolejne kroki na drodze do zmiany Muzeum w miejsce wspólne, przyjazne dla każdego. Z radością informujemy, że nasze działania na rzecz dostępności nie ustają. Rozpoczynamy realizację kolejnego zadania pn. „Zapraszamy do muzeum. Po prostu”, które otrzymało dofinansowanie MKiDN z programu Kultura Dostępna 2023. Tym razem działania dotyczyć będą wystaw czasowych, bieżących wydarzeń w muzeum oraz spacerów po leszczyńskiej starówce. Postaramy się, aby uczestnicy mogli czerpać z nich wiedzę, przyjemność i inspirację.

TOMASZ RAK, DZIAŁ EDUKACJI I MARKETINGU

Na styku światów i serc

- ▶ integracja środowiska
- ▶ muzealne warsztaty
- ▶ tyflografiki
- ▶ audiodeskrypcja (AD)
- ▶ łatwe teksty (ETR)
- ▶ Polski Język Migowy (PJM)
- ▶ karty pracy

Zajrzyj: www.nastykuswiatow.pl

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury – państwowego funduszu celowego oraz Samorządu Województwa Wielkopolskiego.

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

KULTURA
DOSTĘPNA

WIELKOPOLSKA

PRZYGOTOWANIE DO MATURY

Późna, popołudniowa pora. Kilko ludzi otoczonych muzealia-
mi, drewnianymi podłogami i kotarami. Wystrój odbiegający od
codziennosci naszych domów, miejsc nauki i pracy. Każdy zakątek
muzealnej sali przy ulicy Gabriela Narutowicza w Lesznie wypełnia
pełna skupienia i skłaniająca do refleksji cisza. Pochylone głowy, lu-
dzie czytają dokument z czasów rewolucji francuskiej – „Deklaracja
praw człowieka i obywatela” z 1789 roku. Uwagę przykuwa artykuł
IV: „Wolność polega na możliwości czynienia wszystkiego, co nie szko-
dzi drugiemu”. Potem rozmowa, wymiana obserwacji.

W taki sposób odbywają się co dwa tygodnie „Korepetycje z hi-
storii”. Od jesieni 2022 roku stanowią one jedną z ofert edukacyj-
nych Muzeum Okręgowego w Lesznie. „Korepetycje” były pierwot-
nie skierowane do młodzieży szkolnej, która przygotowuje się do
egzaminu maturalnego z historii; do osób, które zamierzają dostać
się na wymarzony kierunek studiów – prawo, administrację lub hi-
storię. Z czasem oferta została rozszerzona. Od tego czasu zapra-
szamy także osoby kilka lat młodsze lub starsze. Podczas spotkań
poruszamy tematy związane z historią powszechną i Polski. Waż-
ne miejsce w rozważaniach zajmują też dzieje regionalne. Tematy-
ka Leszna i okolicy jest niemalże niewyczerpana i z przyjemnością
z niej korzystamy. Co więcej, wyjścia w plener urozmaicają niektóre
zajęcia. O wałach miejskich czy Fabryce Pomp inżyniera Wincentego
Kraupe najlepiej rozmawiać stojąc w ich cieniu. „Korepetycje” są dla
Was! Zapraszamy!

ADRIAN GENDERA,
DZIAŁ ZBIORÓW – PRACOWNIA HISTORYCZNA

KOREPETYCJE Z HISTORII

Start 6.10.2022
Godz. 16.00 – 17.30

**Spotkania co drugi
czwartek miesiąca**

Obowiązują zapisy
Grupa 15-20 osób

KONTAKT:
adrian.gendera@muzeum.leszno.pl
65 529 61 40 w. 27
605 293 013

**Cena: 6 zł od osoby
za jedno spotkanie**

Więcej informacji
www.muzeum.leszno.pl

KOREPETYCJE Z HISTORII
Spotkania warsztatowe
Rozmowy o dziejach świata
Poszerzenie wiedzy historycznej
Przygotowanie do egzaminu maturalnego

Muzeum Okręgowe w Lesznie
ul. Gabriela Narutowicza 31

Muzeum Okręgowe w Lesznie
WIELKOPOLSKA
INSTYTUCJA KULTURY
SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO

SYNAGOGA OPOWIADA

Rok 2022 był pełen różnych muzealnych wydarzeń – wiele z nich związanych było z kulturą i historią żydowską. Dzięki współpracy z Towarzystwem Przyjaciół Muzeum Okręgowego uzyskaliśmy dofinansowanie ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Samorządu Województwa Wielkopolskiego i Miasta Leszna na projekt pod tytułem „Synagoga Opowiada”.

W jego ramach zorganizowaliśmy wykłady, warsztaty (kulinarno-kulturalne, opowieści, taneczny, plastyczny, ceramiczny, uważności), seanse filmowe, spacer tematyczny, konkursy (literacki i muzyczny), wykonaliśmy mural w byłej dzielnicy żydowskiej oraz wydaliśmy publikacje: *Przepisnik. Specjały kuchni żydowskiej i książeczkę dla dzieci Bystre Oczko. Synagoga opowiada*.

Wszystkie wydarzenia spotkały się wielkim zainteresowaniem, z czego bardzo się cieszymy. Synagoga, która do 1939 roku służyła gminie żydowskiej, nadal opowiada historię jej dawnych stałych bywalców, zachowując pamięć o społeczności a także inspirując nowe pokolenia.

PATRYCJA PAPROTA, DZIAŁ EDUKACJI I MARKETINGU
Fotografie: Patrycja Paprota, Paulina Prac, Tomasz Sikorski

INFORMACJE

CZASOWE WYSTAWY

„Ukraińskie inspiracje. Huculczyzna”
(14.03-25.06.2023)

„Podróże malownicze Anny, Mieczysława i Karola Hebenstreitów”
(11.07-01.10.2023)

„Migawki ze świata minionego. Leszczyńskie atelier fotograficzne w latach 1861-1939”
(17.10.2023–28.01.2024)

MUZEUM OKRĘGOWE W LESZNIE

Budynek administracyjny:

ul. Jana Metziga 16

65 529 61 40

Ekspozycje:

ul. Gabriela Narutowicza 31

65 529 61 43

email: sekretariat@muzeum.leszno.pl

ZWIEDZANIE

poniedziałek: nieczynne

wtorek: 10:00-18:00

środa: 10:00-18:00

czwartek: 10:00-18:00

piątek: 10:00-18:00

sobota: 10:00-15:00

niedziela: 10:00-18:00

BILETY

Ceny:

- normalny - 10 zł

- ulgowy - 8 zł

- wtorki - wstęp bezpłatny

- rodzinny - 25 zł (do 5 osób w tym co najmniej 2 dzieci)

- karta dużej rodziny - 6 zł

- przewodnik po muzeum - 50 zł

- przewodnik po mieście - 100 zł

- lekcje muzealne - dzieci przedszkolne 4 zł od osoby, uczniowie oraz dorośli 6 zł od osoby

- warsztaty muzealne - dzieci przedszkolne 7 zł od osoby, uczniowie oraz dorośli 9 zł od osoby

WIĘCEJ INFORMACJI

www.muzeum.leszno.pl

Wydawca: Muzeum Okręgowe w Lesznie

Projekt graficzny, skład: Andrzej Przewoźny, Miejska Biblioteka Publiczna im. Stanisława Grochowiaka w Lesznie

Projekt logotypu: Tomasz Sikorski

Zdjęcia: Tomasz Sikorski, Paulina Prac, Patrycja Paprota, Jakub Piwoński

Ilustracje: ze zbiorów Muzeum Okręgowego w Lesznie

Redakcja: Kamila Szymańska, Marta Małkus, Jakub Piwoński

Autorzy: Dariusz Czwojdrak, Adrian Gendera, Artur Michalak, Grażyna Michalak, Patrycja Paprota, Małgorzata Pietrzak, Tomasz Rak, Kamila Szymańska